

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss Statskontorets rapport och promemorian komplettering till Statskontorets rapport

LI2024/01332

Länsstyrelsen Jämtlands län (nedan Länsstyrelsen) har tagit del av remissen Statskontorets rapport Hund under kontroll – förslag för att stärka myndigheternas verksamhet enligt tillsynslagen och viss verksamhet enligt djurskyddslagen (2024:3) och promemorian Komplettering till Statskontorets rapport Hund under kontroll.

Länsstyrelsen ser positivt på de föreslagna lagstiftningsförändringarna och Statskontorets rapport Hund under kontroll – förslag för att stärka myndigheternas verksamhet enligt tillsynslagen och viss verksamhet enligt djurskyddslagen och välkomnar i stort de förslag som lämnas i rapporten. Länsstyrelsen lämnar dock nedan kommentarer och synpunkter.

Länsstyrelsen finner att den inte delar bedömningen avseende behov av tillskott av medel för de föreslagna ändringarna. Ett tillskott av medel är en förutsättning för att ändringarna ska få verkan. Om inget tillskott tillförs innebär det en neddragning av verksamhet inom samma sakområde, djurskydd, livsmedelskontroll inom primärproduktion och kontroll av foder samt kan påverka veterinära frågor.

1 Förslag på lagstiftningsförändringar

1. 1 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Omhändertagande av hundar

Länsstyrelsen föreslår att rubriken ändras till "Omhändertagande av hundar och hundförbud" då även förutsättningarna för hundförbud regleras i denna del av lagstiftningen.

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till att förslaget om att länsstyrelsen ska kunna omhänderta hundar tillfälligt kommer bli användbart i praktiken. Samma principer bör gälla här som inför andra mentalbesiktningar, det vill säga att hunden ska vara uppstallad några dagar innan besiktningen, samt vara veterinärundersökt inför. Kostnaderna för tillfälliga omhändertaganden är därmed underskattade och oavsett är det svårt att försvara att dessa kostnader ska belasta förvaltningsanslaget. Detta kan i längden innebära att Länsstyrelsen måste avstå kompetensutveckling och utbildningar eller att den kan behöva reducera sin bemanning pga resursbrist (arbetsbrist).

I dagsläget dröjer det ibland upp till två veckor att få en tid för att mentalbesikta en hund hos polismyndigheten. Det finns en tydlig ökande trend 2024 gällande antal mentalbesiktningar. Om tillfälliga omhändertaganden används kommer mentalbesiktningarna öka ytterligare vilket innebär en ökad belastning för polismyndigheten, länsstyrelserna samt de uppställningsplatser som länsstyrelserna använder och som ofta utöver transport av hunden är de som för hunden på besiktningen. Länsstyrelsen befärar att det kan ta ännu längre tid innan man får en tid för mentalbesiktning hos polismyndigheten.

Länsstyrelsen finner att förslaget gällande de tillfälliga omhändertagandena är för otydligt i flera avseenden. Mentalbesiktningen kanske resulterar i en rekommendation om avlivning från polismyndigheten och om ett tillfälligt omhändertagande då kan fastställas av länsstyrelsen. I relation till det saknas därför tydlighet gällande kostnadsansvaret och om det i samband med ett fastställande då övergår till hundägaren. Förvaltningsrättsligt skulle tillfälliga omhändertaganden kunna innebära långa handläggningstider med en totalt sett lång uppställningstid för de omhändertagna hundarna med tanke på kraven gällande kommunikering. Länsstyrelsen anser att syftet behöver ses över med förslaget gällande de tillfälliga omhändertagandena.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om omhändertagande med anledning av att hundförbud inte följs. Det gör lagstiftningen mer effektiv och ändamålsenlig.

Länsstyrelsen föreslår att man ser över skrivningen i 15 a § punkt 1 och att det ensas med skrivningen i djurskyddslagen (2018:1192) 9 kap. 1 § andra stycket där det anges att "Djurförbud ska dock inte beslutas om det är sannolikt att den omständighet som annars ska leda till djurförbud inte kommer att upprepas". Lydelsen bör därför bli "det är sannolikt att de omständigheter som annars ska leda till ett hundförbud inte kommer att upprepas". Det är risken för att de omständigheter som ska leda till ett hundförbud upprepas som ska bedömas.

Länsstyrelsen anser att den föreslagna skrivningen i 15 b § första stycket är krångligt formulerat. Lydelsen i förslaget innebär att föreläggandet som avses behöver specificera vilka hundar som ska avyttras. Lydelsen bör ändras till "Om den som ett hundförbud riktas mot äger eller håller en eller flera hundar, ska länsstyrelsen i samband med beslutet om hundförbud förelägga honom eller henne att inom en viss tid göra sig av med hunden eller hundarna."

Länsstyrelsens tillsyn

Föreslagen skrivning i avsnittet ger länsstyrelserna en större flexibilitet att välja bästa möjliga sätt att utreda ärenden enligt tillsynslagen. Det skapar förutsättningar för bättre beslut och gynnar rättssäkerheten. Det tillåter dessutom länsstyrelsen att prioritera ärenden och resurser därefter i och med att det inte är formulerat som en skyldighet att genomföra tillsyn. Det är enligt referensgruppen positivt eftersom vi då kan välja att göra tillsyn då vi bedömer att det kan tillföra ärendet något.

Länsstyrelsen saknar dock resonemang om hur eventuell tillsyn ska finansieras och skulle önska ett förtydligande till hur kostnaderna för tillsynen ska täckas. Ett tillsynsbesök innebär utöver kostnader i arbetstid även kostnader för transport och eventuellt annan fältutrustning. Länsstyrelsen finner att det behövs medel för att kunna genomföra tillsyn. Det finns idag inga medel avsatta för detta.

1. 2 Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

Förslaget om att både Polismyndigheten och länsstyrelsen får besluta att omedelbart omhändertaga djur som hålls i strid med ett beslut om djurförbud är bra. Personer som har djurförbud är ofta benägna att förflytta sig och sina djur för att undvika att göra sig av med dem och få dem omhändertagna. Det är inte ovanligt att bulvaner används för att skenöverlåtelse av djur. Ändringen gör lagstiftningen mer effektiv och ändamålsenlig.

Avseende 9 kap. 6 a § skulle Länsstyrelsen gärna se ett förtydligande om Polismyndigheten fattar beslut om omhändertagande, men länsstyrelsen beslutar att häva det, ska länsstyrelsen verkställa hävandet av beslutet. Det underlättar ansvarsfördelningen för det föreslagna kostnadsansvaret.

Vidare är det ett bra förtydligande att Polismyndigheten kan besluta att avliva djur under de förutsättningar som uppges. I promemorian tydliggörs på ett bra sätt att det gäller även när en veterinär konstaterat att avlivning är nödvändigt men att djurhållarna motsätter sig. Det är ett allt för vanligt fenomen att sjuka djur i behov av avlivning tas hem. Resultatet är ofta att det krävs mer resurser från länsstyrelsen, Polismyndigheten och veterinären för att avsluta ytterligare lidande, jämfört med om polisen hade kunnat understödja veterinärens bedömning om avlivning direkt. I lagförslaget saknas dock förtydligande om vem som bär kostnadsansvaret för beslut enligt 8 a-b §§. Eftersom länsstyrelsen rimligtvis inte borde bli inkopplade i dessa ärenden innan besluten redan är verkställda, bör det vara tydligt om vi förväntas bära kostnadsansvaret för en annan myndighets beslut.

1. 3 Angående kostnadsansvar

Föreslagna ändringar gör det tydligare för uppställningsplatser, veterinärer och enskild som är föremål för besluten om kostnader. Det föreligger dock en viss oro då det i dag förekommer tillfällen då Polismyndigheten vidtar åtgärder gällande djur, utan att fatta beslut om omhändertagande. Därför bör det tydligt framgå att kostnadsansvaret gäller från Polismyndighetens beslutsdatum för omhändertagandet.

Länsstyrelsen vill särskilt trycka på att förslaget inte får innebära att Polismyndigheten omhändertar djur när de borde hanteras som hittegoods.

1. 4 Konsekvenser

Länsstyrelsen delar inte bedömningen att ytterligare medel inte behöver tillföras. Det sker redan idag en hård prioritering av resurserna mellan fler områden än tillsynslagen och djurskyddslagen. Detta leder ofta till att exempelvis kontroller inom primärproduktionen, foder med flera prioriteras ner då dessa anses mindre kontroversiella. En konsekvens av att inte tillföra mer medel kan med andra ord vara att resultatet inom andra kontrollområden försämras eftersom de är mindre kontroversiella och medialt intresseväckande än ärenden inom djurskydd och tillsynslagen. Brist på medel får inte göra att vi tappar fokus från övriga delar av den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan.

Det finns en tydlig trend 2024 gällande ett ökat antal mentalbesiktningar. Om tillfälliga omhändertaganden används kommer dessa öka ytterligare och innebära en högre belastning för Polismyndigheten och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill även framföra följande: att lagstifta om fler möjliga myndighetsåtgärder, exempelvis att göra tillsyn inom ramen för tillsynslagen och att polisen kan besluta att avliva djur, skapar

förväntningar på att myndigheterna ska använda dessa verktyg. Det är svårt att bedöma konsekvensen av vad det innebär att skapa en förväntansbild som sedan inte uppfylls av olika anledningar. Även om flera av förslagen kan effektivisera myndighetsutövningen i vissa delar, innebär det även att fler åtgärder förväntas tas. Utan resurstillskott kan inte förväntan infrias.

2 Statskontorets rekommendationer

Rekommendation 1.2.2 Länsstyrelserna bör ensa sitt beslutsfattande och öka sin tillgänglighet

Om handboken kan kvalitetssäkras och accepteras av alla länsstyrelser så kommer beslutsfattandet kunna ensas i stor utsträckning. Det kommer dock alltid förekomma omständigheter som är svåra att förutse och ta höjd för i ett beslutsstöd. Den typen av variationer kan förhoppningsvis omhändertas med hjälp av de handläggarträffar som länsstyrelserna har ambitionen att hålla två gånger om året.

Angående tillgängligheten har de flesta länsstyrelser resursbrevlådor och journummer samt växeltelefoni som innebär att handläggare är tillgängliga under kontorstid. Länsstyrelsen anser dock att handläggarna måste ha möjlighet att arbeta ostört samt utföra kontroller på gårdar och andra ställen samt att tillgänglighetsfrågan behöver belysas ur ett arbetsmiljöperspektiv.

Polismyndigheten har nyligen gjort en undersökning gällande sin upplevelse av länsstyrelsens tillgänglighet i de olika regionerna och länsstyrelserna har en ambition att använda undersökningen för att arbeta vidare med tillgänglighetsfrågan myndigheterna emellan.

Rekommendation 1.2.3 Länsstyrelserna bör se till att verksamheten enligt tillsynslagen får tillräckligt med resurser

Handläggning av ärenden enligt tillsynslagen är i stort ett händelsestyrt arbete vilket innebär att det kan vara svårt att förutse hur mycket resurser som kommer krävas. Eftersom området saknar nationella mål, styrtal och andra parametrar som kan behövas för att följa upp, utvärdera och jämföra arbetet på nationell nivå, går det inte att säga något om huruvida länsstyrelserna når upp till, eller avviker från, förväntad måluppfyllnad.

Rekommendation 1.2.6 Länsstyrelserna bör återkoppla bättre till Polismyndigheten om hur de har fattat beslut efter mentalbesiktning

Länsstyrelsernas vill enbart påpeka att reglerna för informationssäkerhet och dataskydd innebär ett hinder för att skicka över besluten i sin helhet till Polismyndigheten.

Rekommendation 1.2.7 Länsstyrelserna bör säkerställa att omhändertaganden och transport ingår i upphandling av djurhem

och att djurhemmen finns på rimliga avstånd

Länsstyrelserna kan ställa upp krav i sina upphandlingar att djurhem ska erbjuda tjänster gällande omhändertaganden och transport, samt applicera en närhetsprincip. Att ställa upp dessa krav är dock inte synonymt med att vi kan säkerställa att djurhemmen har dessa tjänster. Det förutsätter att det i dag finns djurhem som kan erbjuda tjänsterna vilket inte är något som länsstyrelsen råder över. Resultatet kan bli att länsstyrelserna inte kan upphandla djurhem alls. Länsstyrelsen kan även konstatera att vid vissa upphandlingar har inget anbud getts.

Angående närhetsprincipen så råder det stora geografiska skillnader mellan länen och därmed också vad som ska anses vara ett rimligt avstånd. Ett rimligt avstånd till en länsstyrelses kontor är inte samma sak som ett rimligt avstånd till de djurhållare som är föremål för länsstyrelsens beslut om omhändertagande.

Rekommendation 1.5 Myndigheterna bör utveckla fungerande och hållbara samverkansstrukturer

Arbete i enlighet med rekommendationen redan bedrivs både på nationell och regional nivå.

Länsstyrelserna och Polismyndigheten har en etablerad samverkan på nationell nivå där möten sker två till tre gånger om året.

Flertalet länsstyrelser har regional samverkan med Polismyndigheten. De flesta länsstyrelser har någon typ av växeltelefoni som kopplar vidare samtal till handläggare i tjänst vid behov. De flesta jobbar också med resursbrevlådor eller liknande dit allmänheten och Polismyndigheten kan vända sig.

Rekommendation 1.6.3 Regeringen bör överväga att utreda om överträdelser av tillsynslagen bör beläggas med sanktionsavgift

Att förändra hanteringen av överträdelser av tillsynslagen kommer att innebära att länsstyrelserna ska göra den utredning som Polismyndigheten gör idag. Detta kräver utökade resurser och utökad utredningskompetens för att uppnå de krav som krävs för att kunna besluta om sanktionsavgift. Sanktionsväxling har diskuterats inom ramen för djurskyddslagstiftningen men där har ingen förändring kunnat genomföras. Förslaget kan resultera i att tillsynslagen blir än mer tandlös om det ökar svårigheten att straffa någon som bryter mot beslut enligt tillsynslagen.

Rekommendation 1.7.5 Myndigheterna behöver uppdatera sina stöd- och styrdokument utifrån Statskontorets förslag

Rapporten lyfter och pekar på många saker som myndigheterna behöver utveckla, samtidigt som det i vissa delar saknas djupare analys och förståelse för konsekvenserna av vissa av förslagen. Främst saknas utveckling av de ekonomiska konsekvenserna som de ökande kraven på myndigheterna innebär samt reflektion över de

förvaltningsrättsliga principerna som är viktiga i myndighetsutövningen.

Statskontorets utredare resonerar om huruvida länsstyrelsernas beslut enligt djurskyddslagen bör gälla omedelbart, men har inte utrett närmare vilka beslut som borde omfattas av detta. Det finns stort behov av att reglering om detta införs.

De som medverkat i beslutet

Beslut om yttrande har fattats av landshövding Marita Ljung med enhetschef Marina Wallén Mattsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Länsråd Susanna Löfgren medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

li.rs.l.remisser@regeringskansliet.se